

Armi Honkanen

Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen ystävätoiminnan kehittäminen

Koulutusmateriaali monikulttuuriseen tukiystävätoimintaan

Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen ystävöiminnan kehittäminen

Koulutusmateriaali monikulttuuriseen tukiystävöimintaan

Armi Honkanen
Opinnäytetyö
Syksy 2022
Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijä(t): Armi Honkanen

Opinnäytetyön nimi: Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen ystävöiminnan kehittäminen – koulutusmateriaali tukiystävöimintaan

Työn ohjaaja(t): Merja Savolainen & Päivi Tervasoff

Työn valmistusluku ja -vuosi: Syksy 2022

Sivumäärä: 32 + 5 liitettä

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen ystävöiminnan rinnalle lyhytkestoinen tukiystävöimintamalli. Materiaalin kehittämistarve tuli yhteistyötaholta eli Suomen Punaiselta Ristiltä. Koronaviruspandemia on lisännyt maahanmuuttajien yksinäisyyttä ja SPR pyrkii vastaamaan tähän asiakaskunnan lisääntyneeseen tarpeeseen kehittämällä vapaaehtoistoimintaansa. Koronaviruspandemian lisäksi Ukrainan sota ja muut globaalit ja yhteiskunnalliset tilanteet lisäävät SPR:n tarvetta kehittää toimintaansa vastaamaan avuntarvitsijoiden tarpeeseen. Opinnäytetyön tavoite oli luoda yhteistyötaholle koulutusmateriaali, jota he voivat hyödyntää kouluttaessaan uusia vapaaehtoisia monikulttuuriseen tukiystävöimintaan. Tavoite oli, että toimintamallin kehityksen myötä vapaaehtoistyöhön lähtisi mukaan enemmän vapaaehtoisia ja SPR saisi yhdistettyä enemmän ystäväpareja eli vapaaehtoisia ja maahanmuuttaja-asiakkaita.

Kävin neljä erilaista SPR:n koulutusta monikulttuurisesta toiminnasta ja haastattelin neljää SPR:n monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoista tiedonkeruuta varten. Yhdistin keräämäni tiedon materiaaliseksi tuotokseksi toiminnallisessa opinnäytetyössäni eli kehitin yhteistyötaholleni koulutusmateriaalin. Toiminnallisen opinnäytetyöni tietoperustana käytin Jämsän & Mannisen osaamisen tuoteistamisen teoriaa sosiaali- ja terveysalalla. Koulutusmateriaali koostuu lyhyestä toiminnan esittelystä ja tukiystävöiminnan teemarungosta tapaamisille. Vapaaehtoinen ja ystävääsiakas tapaavat kymmenen kertaa ja nämä kymmenen kertaa on jaettu viiden eri teeman alle. Jokaiselle tapaamiselle on siis tietty teema, ehdotus yhteiselle tekemiselle. Tein koulutusmateriaalin suomeksi ja englanniksi yhteistyötahoni toiveesta, koska SPR:llä on vapaaehtoisia, jotka puhuvat englantia ja näin materiaali palvelee myös heitä. Koulutusmateriaali on Word-tiedostona ja tämän lisäksi tein tiivistetyn PowerPoint-esityksen materiaalista.

Kehittämäni tuotos eli koulutusmateriaali voidaan ottaa käyttöön vasta opinnäytetyön raportin valmistuttua eli tuotoksen testaaminen, ja siitä syntyneet tulokset toimivat jatkotutkimusideana. Uuden toimintamallin, tukiystävöiminnan, kehittäminen toimii ikään kuin pilottikokeiluna, jota voidaan jatkossa vielä kehittää eteenpäin vastaamaan asiakkaiden muuttuneita tarpeita. SPR:n monikulttuurisen toiminnan tavoitteina ovat maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen, yksinäisyyden ehkäiseminen ja hyvinvoinnin tukeminen ja nämä samat tavoitteet näkyvät myös opinnäytetyöni tuotoksessa.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, tukiystävöiminta, monikulttuurisuus, koulutusmateriaali, järjestötyö

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Author(s): Armi Honkanen

Title of thesis: Development of multicultural friendship activity for Finnish Red Cross' department of Oulu – course material for multicultural mentoring

Supervisor(s): Merja Savolainen & Päivi Tervasoff

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2022

Number of pages: 32 + 5 appendices

The goal for this practice-based thesis was to develop the multicultural friendship activity for the Finnish Red Cross' Department of Oulu. The idea for the thesis came from commissioner (the Finnish Red Cross). They asked me to develop a new form of volunteer program for the multicultural activities. So in my thesis I developed a multicultural mentoring program. The covid-19 pandemic has increased the loneliness of immigrants, so the Finnish Red Cross is developing their activities to support and help their clients. On top of the covid-19 pandemic the war in Ukraine and other global challenges have increased the need for developing different activities for the people in need. The main purpose for the thesis was to create course material for Finnish Red Cross, which they could use while training new volunteers for the multicultural mentoring activity. The goal is that more volunteers would participate, and the volunteer activity would grow and develop.

I participated in four different courses from the multicultural activities for Finnish Red Cross. I also interviewed four Finnish Red Cross' volunteers to gain knowledge and information for my thesis. I gathered and joined this information for a material product in my thesis. I developed a course material for the commissioner. The course material has a short introduction and description of the volunteering work and introduction of the five different themes for the ten meetings. The volunteer and the immigrant-client meet ten times and these ten visits are divided in five different themes, suggestions for activities for the meetings. I did the material in Finnish and in English because the commissioner wished so. They have some volunteers, who speak English and this way the course material caters for both language-groups. The course material is a Word document and I did a PowerPoint -presentation as well. The commissioner can use the materials while training new volunteers.

The commissioner can start using the course material I developed after my thesis work, so the testing and the results coming from it, cannot unfortunately be examined in the thesis. This could be one idea for further research work. The multicultural mentoring program can be seen as a pilot project that can be developed more after testing to cater better for the client's needs. The goals for Finnish Red Cross multicultural activities are supporting the immigrants' integration to Finnish society, prevention of loneliness and supporting their well-being and these same goals can be seen through my thesis work and the material I developed.

Keywords: volunteer work, multiculturalism, course material, non-governmental organization, mentoring

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SUOMEN PUNAISEN RISTIN OULUN OSASTON MONIKULTTUURINEN YSTÄVÄTOIMINTA YHTEISTYÖTAHONA	8
3	MONIKULTTUURINEN YSTÄVÄTOIMINTA VAPAAEHTOISTYÖNÄ	10
3.1	Vapaaehtoistyö ja sen motiivit	10
3.2	Vapaaehtoistyön tavoitteena maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen	11
4	TARKOITUS JA TAVOITTEET	15
5	VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN PROSESSINA.....	16
6	TOTEUTUS	18
7	KOULUTUSMATERIAALI TUOTOKSENA	20
7.1	Vapaaehtoistyön motiivit ja haasteet	20
7.2	Vapaaehtoistyön kehittäminen	22
7.3	Tukiystävyyden toimintamalli koulutusmateriaalina	23
8	ARVIOINTI.....	25
9	POHDINTA	28
	LÄHTEET	30
	LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Vuonna 2020 Suomessa oli 444 031 ulkomaalaistaustaista asukasta. Tämä on noin 8 % koko väestöstä. Ulkomaalaistaustaiseksi ihmiseksi määritellään ihminen, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. (Tilastokeskus 2022.) Suomi on mukana erilaisissa kansainvälisissä sopimuksissa, joiden vuoksi Suomi on sitoutunut ottamaan vastaan esimerkiksi pakolaisia. Suomi liittyi YK:n pakolaissopimukseen, Geneven yleissopimukseen, vuonna 1968. Suomi sitoutui tällöin siihen, ettei se karkota maassa laillisesti oleskelevaa pakolaista eikä palauta turvapaikanhakijaa alueelle, jossa hän voisi joutua vainotuksi. (Räty 2002, 12.) Vaikka valtamediassa näkyy paljon pakolaisteema, todellisuudessa vain noin 20 % maahanmuuttajista on pakolaisia (Räty 2002, 16). Ulkomaalaistaustaiset eli noin 8 % koko väestöstä on jatkuvasti kasvava asiakasryhmä sosiaalialalla (vrt. v. 2015 ulkomaalaisia oli Suomessa 5,9 % (Rasilainen 2016, 11), joten koen monikulttuurisuustyön olevan tärkeässä asemassa tulevaisuudessa ja siksi päätin tehdä opinnäytetyöni aiheesta.

Kunnat ovat vastuussa suurimmasta osasta maahanmuuttajien kanssa tehtävästä työstä (Turtiainen 2013, 195). Oulun kaupungin maahanmuuttajapalvelut tarjoavat sosiaali- ja terveystyöpalvelut kiintiöpakolaisille sekä turvapaikkahaun kautta oleskeluluvan saaneille maahanmuuttajille kolme ensimmäistä vuotta oleskeluluvan saamisen jälkeen. Tämän jälkeen asiakkaat siirtyvät oman asuinalueen julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon piiriin. Maahanmuuttajapalveluissa työskentelee sosiaalityöntekijöitä, sosiaaliohjaajia, terveydenhoitajia, psykologi sekä kiertävä lääkäri. Maahanmuuttajien sosiaalityöntekijät ja -ohjaajat ohjaavat ja neuvovat asiakkaitaan suunnitelmallisesti ja palvelut ovat suunniteltu ennaltaehkäiseviksi. Näillä palveluilla edistetään asiakkaiden itsenäistä toimintakykyä, kotoutumista ja osallisuutta yhteisössä. (Oulun kaupunki.)

Kuntien ohella kolmas sektori työskentelee tiiviisti maahanmuuttajien kanssa ja myös yhteistyössä kunnan työntekijöiden kanssa. Suomen Punaisen Ristin Oulun osasto työskentelee maahanmuuttajien hyvinvoinnin, osallisuuden ja kotoutumisen edistämiseksi (Visuri 1/2022). Minua kiinnostaa tulevana sosionomina monikulttuurisuustyö ja juuri maahanmuuttajat asiakasryhmänä, joten lähestyin Suomen Punaisen Ristin Oulun osastoa opinnäytetyön aiheesta. Sain heiltä vastauksen, että heillä olisi tarve ja idea opinnäytetyölle liittyen monikulttuuriseen ystävätoimintaan.

Tutkin opinnäytetyössäni vapaaehtoistyötä: vapaaehtoisten motiiveja ja syitä lähteä mukaan toimintaan, mahdollisia haasteita tai esteitä vapaaehtoistyöhön osallistumiseen ja miten näitä esteitä saataisiin poistettua toiminnan kehittämisen kautta. Monet maahan muuttaneet, yksinäiset ystäväasiakkaat odottavat sopivaa vapaaehtoista kauan aikaa eikä siis ystäväasiakkaiden ja vapaaehtoisten kohtaaminen ja ystävyysuhteen alkaminen ole ollut helppoa Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisessa ystävätoiminnassa. Esimerkiksi vuonna 2021 yhdistettiin vain seitsemän ystäväparia eli ystäväasiakasta ja vapaaehtoista ystävää. (Visuri 1/2022.) Opinnäytetyön tarkoitus oli siis selvittää, miten Suomen Punaisen Ristin Oulun osasto voisi kehittää monikulttuurista ystävätoimintaa. Kehitin opinnäytetyössäni pitkäaikaisen monikulttuurisen ystävätoiminnan rinnalle vaihtoehtoisen vapaaehtoistyön mallin: lyhytaikaisen, kymmenen kerran monikulttuurisen tukiystävätoiminnan mallin. Yhteistyötahoni voi hyödyntää toiminnassaan opinnäytetyöstä syntynyttä materiaalia kouluttaessaan vapaaehtoisia.

Vapaaehtoistyötä ja kolmatta sektoria on tutkinut aiemmin esimerkiksi sosiaalityön professori Aila-Leena Matthies teoksessaan *Valtion varjossa: katsaus epävirallisen sektorin tutkimukseen* (1991). Vapaaehtoistoimintaa ja vapaaehtoisten motiiveja on tutkinut Anne Yeung artikkelissaan *Tutkimustyökaluja vapaaehtoisuuden mysteeriiin* (Nylund & Yeung toim. 2005, 83–103). Elina Willberg on kirjoittanut artikkelin *Vapaaehtoistoiminnasta iloa monille: Hyvinvointia tukevan vapaaehtoistyön vastuut ja käytännöt* Sitran selvityksiä -julkaisuun vuonna 2015. Käytin muun muassa yllä olevia teoreettisia lähteitä tarkastellessani vapaaehtoisten motiiveja ja kokemuksia vapaaehtoistyöstä opinnäytetyössäni. Vapaaehtoistyön aiheesta on tehty paljon myös opinnäytetöitä, pro gradu -tutkielmia ja väitöskirjoja. Ari Marjovuo on kirjoittanut esimerkiksi väitöskirjan *Vapaaehtoistyön ytimessä: järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta* Helsingin yliopiston sosiaalitieteiden laitoksella vuonna 2014.

2 SUOMEN PUNAISEN RISTIN OULUN OSASTON MONIKULTTUURINEN YSTÄVÄTOIMINTA YHTEISTYÖTAHONA

Suomen Punaisen Ristin Oulun osastolla on viisi eri toiminta-aluetta: ensiapu- ja terveystoiminta, nuorisotoiminta, sosiaalipalvelutoiminta, monikulttuurinen toiminta ja valmiustoiminta. Punaisen Ristin periaatteet; inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, ykseys ja yleismaailmallisuus, ohjaavat kaikkea toimintaa ja vapaaehtoisten työskentelyä. (RedNet: Oulun osasto.) Keskityin opinnäytetyössäni monikulttuuriseen toimintaan ja tutkin syvemmin juuri monikulttuurista ystävätoimintaa.

Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurinen ystävätoiminta tarjoaa mahdollisuuksia tutustua uusiin ihmisiin, erilaisiin tapoihin ja kulttuureihin. Toiminta on kotoutumista tukevaa toimintaa ja sillä pyritään edistämään kokonaisvaltaisesti maahanmuuttajien hyvinvointia, kuuluvuuden tunnetta ja poistamaan yksinäisyyttä. Monikulttuurisessa ystävätoiminnassa puhutaan vapaaehtoisesta sekä ystäväasiakkaasta eli SPR:n vapaaehtoinen, joka koulutautuu ja päättää lähteä vapaaehtoistyöhön yhdistetään ystävätoiminnan koordinaattorin välityksellä ystävää kaipaavan maahanmuuttajan eli ystäväasiakkaan kanssa. (Visuri 1/2022.)

Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuuriseen ystävätoimintaan vaikuttaa erilaiset ajankohtaiset, yhteiskunnalliset ja globaalitkin tilanteet. Esimerkiksi vuoden 2015 pakolaisaalto, koronaviruspandemia ja nyt vuonna 2022 Ukrainan sota ovat vaikuttaneet ystävätoimintaan. Pakolaiskriisit vaikuttavat toimintaan niin, että yksinäisiä, ystävää vailla olevia ystäväasiakkaita tulee enemmän ja myös uusia toiminnasta kiinnostuneita vapaaehtoisia tulee mukaan toimintaan enemmän. Koronaviruspandemia puolestaan vaikeutti ystävätoimintaa, koska toimintaa ei enää voinutkaan järjestää kasvotusten ja silti ihmisten tarve sosiaalisille kontakteille lisääntyi. (Visuri 3/2022.)

Koronaviruspandemia on vaikuttanut suuresti maahanmuuttajien hyvinvointiin, sillä monet maahanmuuttajat tulevat hyvin yhteisöllisistä kulttuureista, joissa ollaan aina tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Suomen Punaisella Ristillä on havahduttu maahanmuuttaja-asiakkaiden kasvavaan pahoinvointiin ja yksinäisyyden lisääntymiseen. Siksi on tärkeää tarjota maahanmuuttajille tukea, apua ja neuvontaa tässä ennenkuulumattomassa globaalissa pandemiassa. (Visuri 1/2022.)

Koronaviruksen ja sen lisäämän yksinäisyyden lisäksi Ukrainan sota vaikuttaa Suomen Punaisen Ristin toimintaan ja lisääntyneeseen tarpeeseen myös monikulttuurisessa ystävöitymisessä. Oulussa on paljon ukrainalaisia sotaa paenneita ihmisiä, jotka haluaisivat itselleen ystävävapaaehtoisuutta. (Visuri 3/2022.) Suomi on varautunut ottamaan vastaan paljon ukrainalaisia ja tähän tarpeeseen myös SPR vastaa auttamalla ukrainalaisia pakolaisia erilaisten vapaaehtoistoimintojen kautta. Esimerkiksi viimeisen vuoden aikana ukrainalaisille on myönnetty kaikista eniten kansainvälistä suojelua Suomessa, yhteensä 35 895 ukrainalaista on saanut pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman Suomesta elokuun 2022 loppuun mennessä. Myönteisen päätöksen myötä saa myös oleskeluluvan. (Maahanmuuttovirasto 2022.)

3 MONIKULTTUURINEN YSTÄVÄTOIMINTA VAPAAEHTOISTYÖNÄ

Opinnäytetyössäni vapaaehtoistyö ja sen kehittäminen on keskeisessä osassa. Käsittelem kappaleessa 3.1 vapaaehtoistyötä ja vapaaehtoisten motiivien tärkeyttä toiminnan jatkumiselle. SPR:n monikulttuurisessa ystävätoiminnassa vapaaehtoisten lisäksi tärkeässä asemassa on toiminnan asiakasryhmä eli maahanmuuttajat. Vapaaehtoistyöllä tuetaan heidän kotoutumistansa suomalaiseen yhteiskuntaan. Esittelen siis maahanmuuton historiaa, maahanmuuttajan käsitteen, tilastoja ja kotoutumista kappaleessa 3.2.

3.1 Vapaaehtoistyö ja sen motiivit

Suomen Punaisella Ristillä vapaaehtoisten määrä on ollut laskussa. Koko Suomessa oli vuonna 2017 yli 24 000 vapaaehtoista eri SPR:n osastoissa. Vuonna 2021 vapaaehtoisia oli vain reilu 14 000 eli neljässä vuodessa noin 10 000 vapaaehtoista on lähtenyt toiminnasta pois. Nämä muutokset täytyy huomioida aikakontekstissa: vuoden 2015 pakolaisaallon jälkeen mukaan lähti todella paljon enemmän vapaaehtoisia ja vuoden 2020 koronaviruspandemian jälkeen toiminnasta lähti pois paljon vapaaehtoisia, koska ihmisiä ei voinutkaan enää tavata kasvotusten ja sosiaalisia kontakteja piti välttää. Valtakunnallisella tasolla tarkasteltuna monikulttuurisessa ystävätoiminnassa oli mukana vuonna 2021 446 vapaaehtoista, kun vielä vuonna 2019 mukana oli melkein 600 vapaaehtoista. (Suomen Punainen Risti 2022.) Ukrainan sodan vuoksi nyt vuonna 2022 SPR:n toimintaan on lähtenyt enemmän vapaaehtoisia mukaan, myös monikulttuuriseen ystävätoimintaan. Onkin siis ajankohtaista ja tarkoituksen mukaista, että toimintaa kehitetään vastaamaan kasvanutta tarvetta opinnäytetyöni kehittämisprosessin kautta.

Vapaaehtoistoiminnan perusta on vapaaehtoisen motivaatio. Jotta vapaaehtoistyö voi alkaa ja myös jatkua, tulee vapaaehtoisen olla motivoitunut toimintaan. Vapaaehtoistyön haasteina tai riskitekijöinä voidaan nähdä juuri vapaaehtoisuus, vapaamuotoisuus, joustavuus ja riippumattomuus, jotka toimivat omalta osaltaan myös toiminnan vahvuuksina. Näiden tekijöiden vuoksi vapaaehtoisen motivaatio on tärkeä tekijä toiminnan jatkuvuudelle. Jos vapaaehtoisen motivaatio sammuu, hän ei ole sitoutunut ja hän on vapaa lopettamaan toiminnan. Siispä samaan aikaan vapaaehtoistyön ydinpiirteet ja vahvuudet voivat toimia toiminnan jatkuvuuden haasteena. Motiiveilla tarkoitetaan ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä, jotka saavat ihmisen toimimaan. Motivaatio pitää sisällään myös

tunteet, arvot ja tavoitteet. Jos vapaaehtoisella on useampi syy olla mukana vapaaehtoistyössä, hänen motivaationsa toimintaan kasvaa ja toiminta voi kehittyä. (Yeung 2005, 83–86.) Haastattelin opinnäytetyötä varten SPR:n vapaaehtoisia heidän omista kokemuksistaan, motiiveista ja haasteista vapaaehtoistyössä. Käsittelen näitä enemmän kappaleessa 7.

Yksi tärkeä tekijä vapaaehtoisen motivaatioon on ympäristötekijät. Yhteiskunnalliset ja globaalit tekijät voivat lisätä vapaaehtoisen motivaatiota toimintaan. (Yeung 2005, 87.) Vuonna 2015 Suomeen tullut pakolaisaalto lisäsi vapaaehtoisten määrää ja nyt puolestaan vuonna 2022 Ukrainan sota ja ukrainalaisten pakolaisten lisääntynyt määrä Suomessa on lisännyt vapaaehtoisten halukkuutta osallistua toimintaan Suomen Punaisen Ristin Oulun osastolla (Visuri 3/2022).

Vapaaehtoistoiminnan haasteena voidaan nähdä yhteiskuntien ja kulttuurien yksilöllisyys. Individualistisissa kulttuureissa keskitytään yhteisön sijaan helpommin vain omaan perheeseen ja lähipiiriin. Muutos yhteisöllisyydestä yksilöllisyyteen nähdään vapaaehtoistoiminnan kentällä haasteena, koska yksilön voi olla vaikeampaa motivoitua, lähteä mukaan ja sitoutua pidemmälle aikavälille. Alati muuttuvat yhteiskunnat, arvot, normit, tavat ja kulttuurit haastavat vapaaehtoistoiminnan kenttää. Vapaaehtoistoimintaan voi liittyä niin perinteisiä, moderneja, yhteisöllisiä kuin myös yksilöllisiä elementtejä, jonka vuoksi siinä on paljon mahdollisuuksia, mutta myös samaan aikaan haasteita. (Yeung 2005, 104–105.) Yhteiskuntien ja ihmisten elämäntapojen muutosten myötä on tärkeää, että myös vapaaehtoistyö kehittyi ja pysyy mukana tässä muutoksessa.

3.2 Vapaaehtoistyön tavoitteena maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen

Suomi on ollut ennen maastamuuttomaa eli Suomesta on muutettu ulkomaille työn ja paremman elintason toivossa. 1970- ja 1980- luvuilla Suomi otti vastaan ensimmäisiä pakolaisia sotien ja muiden kriisien vuoksi ja elintason noustessa Suomi kääntyi maahanmuuttomaaksi eli nykyään Suomeen tulee enemmän maahanmuuttajia. (Rasilainen 2016, 8.)

Maahanmuuttaja tarkoittaa Suomeen muuttanutta ulkomaalaista. (Korhonen 2013, 40.) Oleskeluluvan perusteena voi olla esimerkiksi perhe, opiskelu, työ tai pakolaisuus. Vuonna 2015 ulkomaalaisten oleskeluvan perusteena oli 83 % tapauksista perhe, opiskelu tai työ. Tästä voidaan todeta, että pakolaisuus ei ole suurin peruste ulkomaalaisille tulla Suomeen. Vuonna 2015 Suomessa oli 229 765 maahanmuuttajaa, joista 32 476 oli turvapaikanhakijaa. (Rasilainen 2016, 11.) Tämäkin

tilasto täytyy huomioida aikakontekstissa: vuonna 2015 Eurooppaan tuli suuri pakolaisaalto Lähi-idästä sotien vuoksi, joten kyseisenä vuonna oli ennätysmäärä turvapaikanhakijoita. Vuonna 2021 Suomessa oli 2 545 turvapaikanhakijaa eli huomattavasti pienempi määrä kuin vuoden 2015 pakolaisaallossa. Kiintiöpakolaisia saapui Suomeen 891 vuonna 2021. (Maahanmuuttovirasto 2022.) Ottaen huomioon, että Suomessa oli vuonna 2020 noin 444 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä, turvapaikanhakijoita ja kiintiöpakolaisia on todella vähän. (Tilastokeskus 2022.)

Maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistäminen ja kotoutumisen tukeminen ovat monikulttuurisen ystävätoiminnan tärkeitä tavoitteita. Maahanmuuttajat, jotka tulevat toimintaan mukaan, ovat usein yksinäisiä eikä heillä välttämättä ole ollenkaan suomalaisia ystäviä, joiden kanssa harjoitella esimerkiksi suomen kieltä. Yksinäisyyden ehkäiseminen näyttäytyy siis tärkeänä osa-alueena maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistämiseksi. Niina Junttila on tutkinut yksinäisyyttä artikkelissaan *Yksinäisyyden ulottuvuudet* ja määrittelee yksinäisyyden negatiiviseksi psyykkiseksi olotilaksi, jossa ihminen kokee ahdistusta puutteellisista ihmissuhteista (Junttila 2016, 53). Junttila jakaa yksinäisyyden sosiaaliseen ja emotionaaliseen yksinäisyyteen. Emotionaalinen yksinäisyys tarkoittaa läheisten ja merkityksellisten ihmissuhteiden puuttumista elämästä. Sosiaalinen yksinäisyys tarkoittaa, ettei yksilöllä ole hyvin toimivia ja sosiaaliset tarpeet täyttäviä verkostoja elämässään, esimerkiksi koulu-, työ-, tai asuinpaikkaympäristössään. Tässä yksilö voi kokea, että on poissuljettu tai ulkopuolinen muille. (Junttila 2016, 55–56.) Monikulttuurisen ystävätoiminnan kautta vapaaehtoinen voi tarjota ystäväasiakkaalle jutteluseuraa, sosiaalisia kontakteja ja yhdessä tekemistä. Tavoitteena on, että pikkuhiljaa Suomeen kotoutuessa ystäväasiakas löytäisi ystäviä myös eri verkostoista, esimerkiksi opiskelun kautta, työn kautta tai vaikkapa lasten kavereiden vanhemmista.

Lait ohjaavat Suomessa kotouttamista, josta pääasiallisessa vastuussa ovat kunnat. Ensimmäinen laki maahanmuuttajien kotouttamisesta tuli vuonna 1999 ja laki kotoutumisen edistämiseksi tuli 2011. Kunnat järjestävät kotoutumista edistäviä palveluja tämän lain nojalta. Kotoutumislain ensimmäisen luvun ensimmäisessä pykälässä sanotaan seuraavanlaisesti lain tarkoituksesta:

Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010.)

Vaikka laki ei velvoita kolmatta sektoria järjestämään vapaaehtoistoimintaa, kotoutumislain tarkoitus on hyvin pitkälti samanlainen kuin SPR:n monikulttuurisen toiminnan tarkoitus: maahanmuuttajien kotoutumista pyritään tukemaan ja edistämään, edistetään yhdenvertaisuutta ja kaksisuuntaista kotoutumista (Visuri 1/2022).

Kunta tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa maahanmuuttajien kotouttamiseksi. Tällaisia tahoja ovat muun muassa TE-toimistot, maahanmuuttajien koulutusorganisaatiot, maahanmuuttajien järjestöt ja muu kolmas sektori, työmarkkinajärjestöt, kirkot ja uskonnolliset yhteisöt sekä poliisi. Siis päi- vaikka päävastuu kotouttamisesta on kunnilla, siihen osallistuu yhteistyössä laaja verkosto. (Turtiainen 2013, 192.) Kotouttamisella tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka helpottavat maahanmuuttajan aktiivista kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan (Turtiainen 2013, 191). Kotouttamisen eri tahot, jotka nimesin ylempänä, ovat hyvin viranomaiskeskeisiä ja maahanmuuttajien voi olla vaikea ymmärtää tätä ”viranomaisviidakkoa”, joka Suomessa on. Tässä tulee tärkeäksi avuksi kolmas sektori, joka auttaa viranomaistahoja kuin myös maahanmuuttajia kotoutumisprosessissa. (Turtiainen 2013, 192.)

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät 1.1.2023 alkaen kunnilta hyvinvointialueille. Tämä muutos koskee myös maahanmuuttajien sosiaali- ja terveystalvet, mutta osa kotoutumista edistäviistä talvetuista jäävät kunnan sivistys- ja kulttuuritalvetuitten alle, kuten varhaiskasvatust, opetust ja har- rastukset. Hyvinvointialueelle siirryttäessä vuonna 2023 SPR ja muu kolmas sektori tekee siis maa- hanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi yhteistyötä niin kunnan kuin myös hyvinvointialueiden sote-talvetuitten työntekijöiden kanssa. (Sote-uudistus.)

Maahanmuuttajien parissa tehtävä työ voidaan jaotella kolmeen eri ryhmään: vastaanottava, ko- touttava ja monikulttuurinen työ. Vastaanottava työ tarkoittaa pakolaisten ja oleskeluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kanssa tehtävää ohjaus- ja neuvontatyötä. Maahanmuuttajia kotouttava työ puolestaan tarkoittaa kunnan maahanmuuttajatalvetuissa tapahtuvaa työskentelyä, jossa laadi- taan maahanmuuttajalle esimerkiksi alkukartoitus ja työn keskiössä on kotoutumisen edistäminen. Kotouttavassa työssä on tärkeää huomioida ja tunnistaa asiakkaan tarpeet. (Turtiainen 2013, 199.) Jos kunnan maahanmuuttajatalvetuitten sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja huomaa, että asiakas on yksinäinen ja voisi hyötyä esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin monikulttuurisesta ystävältoimin- nasta, hän voi ehdottaa sitä asiakkaalle ja he voivat yhdessä tehdä hakemuksen SPR:lle. (Visuri 1/2022.) Tällä tavalla sote-alan ammattilaiset ja kolmas sektori voivat työskennellä tiiviissä ja te- hokkaassa yhteistyössä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Ruohonjuuritasolla tehtävässä SPR:n monikulttuurisessa ystävöitymisessä pyritään edistämään maahanmuuttajien hyvinvointia ja kotoutumista Suomeen. Monikulttuurisen ystävöitymisen koordinaattori yhdistää ystäväparin eli maahanmuuttajan ja vapaaehtoisen. Vapaaehtoiset tukevat esimerkiksi kielen oppimista, uuteen kulttuuriin sopeutumisessa sekä tutustumaan omaan asuinympäristöön ja paikkakuntaan. (RedNet: Monikulttuurinen ystävöityminen.) Vapaaehtoinen ja ystäväasiakas voivat esimerkiksi käydä kirjastossa, ulkoilemassa yhdessä, tehdä ruokaa yhdessä, vierailulla toistensa kodeissa, käydä erilaisissa tapahtumissa ja museoissa yhdessä. Perheelliset vapaaehtoiset ja ystäväasiakkaat voivat ottaa myös lapsensa mukaan tapaamisille ja käydä tutustumassa myös erilaisiin puistoihin ja lasten eri aktiviteetteihin. (Visuri 1/2022.) Vapaaehtoistyön lisäksi SPR järjestää vapaaehtoisille vertaistukitapaamisia, joissa vapaaehtoiset voivat keskenään vaihtaa kuulumisia ja kokemuksiaan ystävöitymisen vapaaehtoistyöstään. Vertaistukitapaamisten lisäksi SPR:n monikulttuurisen ystävöitymisen koordinaattori voi tukea ja neuvoa vapaaehtoisia tarvittaessa. (RedNet: Monikulttuurinen ystävöityminen.) Tästä jo olemassa olevasta toimintamallista kehitin opinnäytetyössäni koulutusmateriaalin tukiystävöitymistään.

4 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyöni tarkoitus oli kehittää Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisesta ystävätoiminnasta rinnakkainen, vaihtoehtoinen toimintamalli, joka olisi lyhytkestoinen ja joka tarjoaisi toiminnalle rungon, joka ohjaisi vapaaehtoistoimintaa. Tarkastelin opinnäytetyössäni niin teoreettisesti kuin myös käytännön tasolla vapaaehtoisuutta ja vapaaehtoistyötä. Pohdin erilaisia motiiveja ja syitä, miksi vapaaehtoiset lähtevät toimintaan mukaan ja puolestaan myös niitä haasteita, joita vapaaehtoiset nostavat esille haastatteluvastauksissaan. Kehittämisen prosessin kautta loin yhteistyötaholleni materiaalin, jota he voivat käyttää kouluttaessaan uusia vapaaehtoisia. Tämän lisäksi esittelin vapaaehtoisten näkemyksiä toiminnan kehittämiseksi opinnäytetyössäni. Tavoitteena oli, että Suomen Punaisen Ristin Oulun osasto saisi arvokasta ja hyödyllistä tietoa opinnäytetyöstäni ja kehittämällä monikulttuurista ystävätoimintaa he saisivat yhdistettyä enemmän ystäväasiakkaita ja vapaaehtoisia ystäviä.

Tutkimuskysymykseni olivat:

1. Millaisia ovat vapaaehtoisten omat kokemukset vapaaehtoistyöstä?
2. Mitkä ovat vapaaehtoistyön mahdollisuudet ja haasteet vapaaehtoisten näkökulmasta?

Minua kiinnostaa sosionomina erityisesti monikulttuurisuustyö ja haluan tulevaisuudessa työskennellä juuri maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa. Oma tavoitteeni oli opinnäytetyössäni oppia enemmän kotoutumisesta, monikulttuurisuustyöstä, järjestötyöstä sekä erilaisista tavoista ja keinoista, joilla voidaan edistää maahanmuuttajien hyvinvointia. Koen, että saavutin nämä oppimistavoitteeni opinnäytetyötä tehdessä. Sosiaalialan kompetensseista opinnäytetyössäni korostui asiakastyön osaaminen sekä palvelujärjestelmäosaaminen. Vastaaminen asiakkaiden tarpeisiin kehittämällä toimintaa nopeallakin aikataululla on juuri asiakastyön ytimessä Suomen Punaisella Ristillä. Palvelujärjestelmäosaamiseni kehittyi tutustumalla kotoutumisprosessiin, järjestötyöhön ja erilaisiin tukiin ja palveluihin, joihin kyseinen asiakasryhmä eli maahanmuuttajat ovat oikeutettuja. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen näkyy Suomen Punaisen Ristin monikulttuurisen ystävätoiminnan tavoitteissa: edistetään maahanmuuttajien osallisuutta ja hyvinvointia sekä ehkäistään heidän syrjäytymistensä. Kriittiseen ja osallistavaan yhteiskuntaosaamiseen kuuluu myös vaikuttamistyö, jota SPR tekee laajasti valtakunnallisesti, kuin myös kansainvälisesti. (Arene ry 2017.)

5 VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN PROSESSINA

Sain yhteistyötaholtani aiheen opinnäytetyölle, joka oli monikulttuurisen ystävätoiminnan kehittäminen. Toteutin opinnäytetyön tämän vuoksi toiminnallisena ja tuotoksen tekemiseen käytin Jämsän ja Mannisen (2000) osaamisen tuotteistamisen teoriaa. Sosiaali- ja terveysalalla osaaminen tarkoittaa kykyä tunnistaa asiakkaan tarpeet asiakaslähtöisesti, kykyä asettaa tavoitteet asiakkaan kanssa yhteistyössä, kykyä valita tarkoituksenmukainen menetelmä työskentelyyn sekä kykyä toteuttaa ja arvioida suunnitelman toteutumista. Tämä prosessi oli keskeinen toiminnallisessa opinnäytetyössä ja kehittämisprosessissa. Tuotteistamisen tarkoituksena on asiakkaan terveyden, hyvinvoinnin ja elämänhallinnan edistäminen. (Jämsä & Manninen 2000, 23–24.) Opinnäytetyössäni tämä tarkoitti maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistämistä kolmannen sektorin järjestötyön ja vapaaehtoistyön kautta. Toki vapaaehtoistyön kautta voidaan myös edistää itse vapaaehtoisten hyvinvointia.

Kehittämisprosessissa on viisi eri vaihetta (kuvio 1): ongelman tai kehittämistarpeen tunnistaminen, ideointivaihe, tuotteen luonnostelu, kehittäminen ja viimeistely. Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisessa ystävätoiminnassa oli jo valmiiksi tunnistettu kehittämistarve sekä myös uudenlainen lähestymistapa eli 10-kerran toimintamalli, jolla toimintaa voidaan kehittää. Tämän vuoksi pääpaino opinnäytetyössäni oli tuotteen valmistamisessa eli materiaalsen tuotoksen valmistamisessa yhteistyötaholleni. Kehittämistarpeen tunnistamiseen kuuluu tiedon kerääminen asiakkailta olemassa olevasta toimintamallista, joten haastattelin SPR:n monikulttuurisessa ystävätoiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia. Tämän kautta sain arvokasta tietoa kehittämisprosessiin, jonka kautta loin yhteistyötaholleni 10-kerran toimintamallin koulutusmateriaalina vapaaehtoisille. Kehittämisprosessissa käytin ongelmälähtöistä lähestymistapaa, jossa tavoitteena on tuotteen tai tässä tapauksessa monikulttuurisen ystävätoiminnan toimintamallin edelleen kehittäminen. (Jämsä & Manninen 2000, 29.)

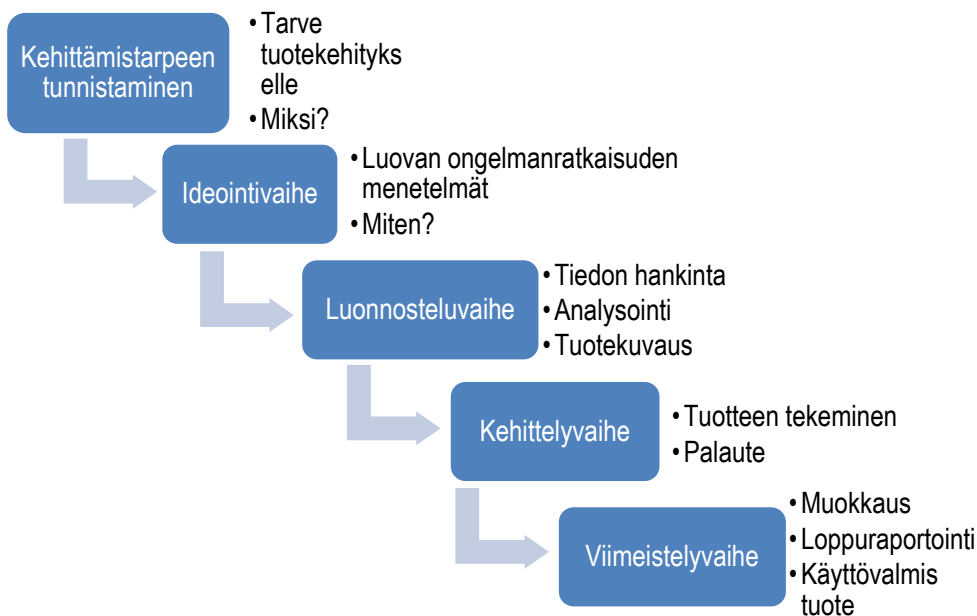
Tuotteen ideointivaihe tarkoittaa sopivan vaihtoehdon löytämistä eli miten kehittämistarpeeseen voidaan parhaiten vastata. Koska uudistin opinnäytetyössäni jo olemassa olevaa toimintamallia, ideointivaihe jäi lyhyeksi. (Jämsä & Manninen 2000, 35.) Sain yhteistyötaholtani toiveen uudenlaisesta toimintamallista, joka toimi opinnäytetyöni tuotekonseptina. Tuotekonsepti tarkoittaa sitä, millainen palvelu tai tuote on tarkoituksenmukaista suunnitella ja valmistaa kehittämistyön pohjaksi. (Jämsä & Manninen 2000, 40.) Kolmas vaihe, tuotteen luonnosteluvaihe, tarkoittaa vaihetta, jossa

analysoidaan, mitkä eri tekijät ja näkökulmat ohjaavat tuotteen suunnittelua ja valmistamista. On tärkeää muistaa, että tutkimus perustuu teoriaan, kirjallisuuteen ja aiempiin tutkimuksiin. Tämä edistää tutkimuksen laatua. (Jämsä & Manninen 2000, 50.) Luonnosteluvaiheessa haastattelin SPR:n vapaaehtoisia, keräsin teoreettista tietoa eri lähteistä ja kävin neljä erilaista SPR:n koulutusta. Järjestin haastatteluvastaukset haastattelurungon teemojen mukaisesti (LIITE 1) eri käsitteiden alle, esimerkiksi *vapaaehtoistyön motiivit*, *vapaaehtoistyön haasteet*, *vapaaehtoistyön kehittäminen* -tyylisesti ja esittelen nämä kappaleessa 7.1. ja 7.2.

Kehittelyvaiheessa koostin vapaaehtoisten haastatteluista nousseet teemat ja kehitysideoita toimintaan sekä koulutuksista saamani tiedon yhtenäiseksi toimintamalliksi, josta syntyi koulutusmateriaali monikulttuuriseen tukiystävätoimintaan. Monet sosiaali- ja terveysalan tuotteet ovat kehitetty informaation välitykseen asiakkaille, henkilökunnalle tai yhteistyötahoille, kuten myös opinnäytetyöni materiaallinen tuotos SPR:lle eli yhteistyötaholle sekä heidän vapaaehtoisille. (Jämsä & Manninen 2000, 54–56.) Viimeistelyvaiheen mukaisesti lähetin tuotoksen yhteistyötaholleni, pyysin siitä palautetta ja muokkasin tuotosta vielä palautteen mukaisesti. Opinnäytetyön raportin valmistumisen jälkeen esittelen raportin vielä yhteistyötaholleni.

KUVIO 1. TUOTEKEHITYSPROSESSIN VAIHEET

6 TOTEUTUS

Yhteistyötahoni, SPR:n monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilö, suositteli minulle neljää koulutusta uuden toimintamallin kehittämistyötä varten ja siispä kävin helmi-maaliskuussa 2022 neljä erilaista SPR:n koulutusta; Ystävötoiminnan peruskurssi, Tukikummi -koulutus, Kotoutumisen tukena -koulutus sekä Asumisavun infon kerätäkseni tietoa erilaisista vapaaehtoistoiminnoista ja niiden sisällöistä. Näiden lisäksi haastattelin kesällä 2022 neljää SPR:n vapaaehtoista. Opinnäytetyön raportin kirjoitin syksyllä 2022.

Sain yhteistyötaholtani haastateltavat opinnäytetyöhöni. Päätimme yhteisesti SPR:n monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilön sekä monikulttuurisen ystävötoiminnan koordinaattorin kanssa kysyä haastateltaviksi vapaaehtoisia, jotka ovat olleet toiminnassa mukana pitkään. Koimme myös tärkeäksi, että saamme miesvapaaehtoisten äänen kuuluviin, koska miesvapaaehtoisista on pula ja puolestaan ystävää vailla olevista maahanmuuttajista suurempi osa on miehiä. Siispä neljästä vapaaehtoisesta haastateltavasta kaksi oli miestä ja kaksi naista. Monikulttuurisen ystävötoiminnan koordinaattori lähetti sähköpostikyselyn monikulttuurisen ystävötoiminnan vapaaehtoisille ja välitti minulle haastateltaviksi ilmoittautuneiden vapaaehtoisten yhteystiedot.

Vapaaehtoiset ovat yksi opinnäytetyöni kohderyhmä, sillä tarkastelin opinnäytetyössäni vapaaehtoistoimintaa ja keskityin juuri vapaaehtoisten kokemuksiin ja näkemyksiin haastatteluissani. Vapaaehtoiset toimivat informanteina opinnäytetyössäni, mutta valmis opinnäytetyö ja Suomen Punaisen Ristin Oulun osastolle tekemäni koulutusmateriaali myös palvelee vapaaehtoisia, jotka voivat käyttää kehittämäni uutta toimintamallia alkaessaan mukaan vapaaehtoistoimintaan. Uusi toimintamalli on kymmenen kerran kokonaisuus, jossa ei siis vaadita pitkää sitoutumista vapaaehtoistyöhön. Lyhytaikaisen vapaaehtoistyön mallin tavoite on madaltaa kynnystä lähteä mukaan toimintaan ja sitä käytetään jo esimerkiksi SPR:n monikulttuurisen toiminnan asumisavussa. Ehdotus kymmenen kerran mallista tuli yhteistyötaholtani opinnäytetyön suunnittelun vaiheessa.

Ystävöasiakkaat eli SPR:n monikulttuurisessa ystävötoiminnassa mukana olevat maahanmuuttajat ovat opinnäytetyöni toinen kohderyhmä. Tutkin maahanmuuttajia opinnäytetyössäni asiakasryhmänä, joiden hyvinvointia, osallisuutta ja kotoutumista pyritään edistämään monikulttuurisella ystävötoiminnalla. Jos opinnäytetyön tuotoksen kautta mukaan lähtee enemmän vapaaehtoisia, se myös hyödyntää ystävöasiakkaita, jotka saavat itselleen vapaaehtoisen ystävän.

Asiakasnäkökulman selvittäminen oli yksi keskeisimmistä asioista kehittämisprosessin alkuvaiheessa. Jotta lopullinen tuote eli monikulttuurisen tukiystävätoiminnan toimintamalli palvelee Suomen Punaista Ristiä sekä heidän vapaaehtoisia, oli tutkimuksen kannalta tärkeää, että selvitin vapaaehtoisten näkemyksiä, kokemuksia ja mielipiteitä haastatteluina. (Jämsä & Manninen 2000, 20.) Haastattelin neljää vapaaehtoista, jotka ovat mukana Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisessa toiminnassa. Monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattori laittoi toiminnassa mukana oleville vapaaehtoisille sähköpostiviestin, jossa esitteli opinnäytetyön aiheen ja tarkoituksen ja pyysi vapaaehtoisia haastateltavaksi opinnäytetyötäni varten. Sain koordinaattorilta haastattelusta kiinnostuneiden vapaaehtoisten yhteystiedot ja sovin heidän kanssaan haastatteluajoista.

Toteutin haastattelut teemahaastatteluina, jotka kestivät noin 30–60 minuuttia. Koen, että puolistrukturoitu haastattelutapa eli teemahaastattelu oli hyvä keino saada vapaaehtoisen ääni kuuluviin ja se antoi tilaa vapaaehtoisen omalle kerronnalle ja kokemusten jakamiselle. Haastattelu tarkoittaa tilannetta, jossa haastattelija esittää suullisia kysymyksiä ja merkitsee tiedonantajan, haastateltavan, vastaukset muistiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73). Valittu haastattelumuoto eli teemahaastattelu tarkoittaa haastattelumuotoa, jossa edetään keskeisten etukäteen valittujen teemojen mukaan ja näitä teemoja tarkentavien kysymysten kautta. Teemahaastattelulle ominaista on, että tällä keinolla pystytään hyvin korostamaan haastateltavien tulkintoja asioista, heidän kokemuksiinsa kysyttävästä asiasta. Vaikka teemahaastattelut olivat puolistrukturoituja eli kysymykset olivat melko avoimia, sain haastatteluista hyviä näkökulmia ja kehitysideoita SPR:lle tukemaan opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitteita. Etukäteen valitut teemat perustuivat opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen (LIITE 1). (Hirsjärvi ym. 2007, 75.)

7 KOULUTUSMATERIAALI TUOTOKSENA

Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotoksena kehitin yhteistyötaholleni tukiystävätoiminnan vapaaehtoistyöhön koulutusmateriaalin. Koulutusmateriaali kehittyi tiedonkeruun pohjalta SPR:n koulutuksista ja haastatteluista, joita tein opinnäytetyötä varten. Jotta SPR voi kehittää monikulttuurista toimintaa ja vapaaehtoistyötä, oli tärkeää tuoda vapaaehtoisten ääni kuuluviin opinnäytetyössäni. Käsitelen seuraavissa kappaleissa 7.1. ja 7.2. haastattemieni vapaaehtoisten motiiveja, vapaaehtoistyön haasteita ja kehittämissideoita. Viittaan haastatteluihin H1, H2, H3 ja H4 -tyylisesti säilyttäkseni haastateltavien anonymiteetin.

7.1 Vapaaehtoistyön motiivit ja haasteet

Aika voi toimia vapaaehtoistyön aloittamisen motiivina kuin myös haasteena. Kaksi haastattelemaani vapaaehtoista kertoi lisääntyneen vapaa-ajan olleen yksi tekijä, miksi he aloittivat vapaaehtoistyön (H1 & H4). Kaksi vapaaehtoista puolestaan kokivat ajan olevan haaste vapaaehtoistyölle niin vapaaehtoisen kuin myös asiakkaan näkökulmasta. Ihmisten voi olla vaikea sitoutua johonkin tiettyyn aikaan ottaen huomioon ihmisten erilaiset elämäntilanteet ja aikataulut (H2 & H3).

Lisääntyneen vapaa-ajan lisäksi haastattemiani vapaaehtoisia motivoi vapaaehtoistyössä hyvän antaminen ja hyvän tekeminen toiselle. Kun antaa toiselle omaa aikaa ja näkee kuinka se auttaa toista ihmistä, se antaa vapaaehtoiselle itselleenkin hyvän mielen. Haastateltavat kertoivat, että vapaaehtoistyössä oppii paljon uusista kulttuureista. Vapaaehtoistyö siis tukee kaksisuuntaista kotoutumista. Vapaaehtoinen antaa omaa aikaa ja tukee maahanmuuttajan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja samalla ystäväasiakas voi kertoa ja opettaa vapaaehtoista omasta kulttuuristaan. Vapaaehtoistyö voi tällä tavalla myös avartaa vapaaehtoisen maailmankatsomusta ja tietoutta erilaisista kulttuureista. Yeung esittelee artikkelissaan *Vapaaehtoistoiminnan timantti* samankaltaisia motiiveja vapaaehtoistyöhön, kuin haastateltavat kertoivat. Oma hyvinvointi lisääntyy antamalla toisille omaa aikaa ja tukemalla toisten hyvinvointia. Oma hyvinvointi on siis jonkinlaisessa sidoksissa toisten hyvinvointiin. (Yeung 2005, 116.)

Haastateltavat kertoivat toiminnallisuuden olevan keskeinen osa vapaaehtoistyötä. Ystäväasiakkaan kanssa voidaan käydä kävelyillä, ulkoilemassa esimerkiksi Koitelinkoskella ja tutustumassa

eri palveluihin Oulussa, esimerkiksi kirjastoihin ja kirpputoreihin (H1 & H4). Kehittämäni toimintamalli tukiyöstävötoimintaan on myös keskittynyt yhdessä tekemiseen. Kehitin viisi eri teemaa, joihin kaikkiin kuuluu kaksi eri tapaamista ja yhdessä tekemisen suunnitelmaa. Vapaaehtoistoimintaan ryhtymisen ja sen jatkamisen motiivi voikin olla juuri toiminnallisuus, yhdessä tekeminen ja sen innostavuus (Yeung 2005, 116).

Erilaiset yhteiskunnalliset tilanteet toimivat haastattelemieni yhtenä motiivina lähteä mukaan toimintaan, esimerkiksi vuoden 2015 pakolaisaallon aikana SPR sai mukaan toimintaan paljon uusia vapaaehtoisia. (H1 & H4.) Perhe voi toimia myös yhtenä tekijänä vapaaehtoistyön aloittamiselle. Jos oma puoliso, muu perheenjäsen, läheinen tai ystävä on mukana toiminnassa, se madaltaa kynnystä lähteä mukaan. Yksi haastatteleman vapaaehtoinen kertoi, että tekee monikulttuurisen ystävätoiminnan vapaaehtoistyötä yhdessä omien lasten kanssa eli vapaaehtoisena ja ystäväasiakkaan perheet tapaavat toisiaan. Hän kertoi, että lasten maailmankatsomuksen avartaminen on yksi tärkeä motiivi hänelle vapaaehtoistyössä. (H4.) Kolme neljästä haastateltavasta kertoi, että tekee vapaaehtoistyötä yhdessä perheen tai perheenjäsenen kanssa. (H2, H3 & H4.)

Haasteena monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoistyössä haastateltavat kertoivat olevan lisäksi yhteisen kielen puuttuminen eli kommunikaatio sekä kulttuuriset erot. Google Translate ja muut käänköpalvelut ovat helpottaneet jonkin verran kommunikaatiota vapaaehtoistyössä ja luottamuksen kasvaessa puolin ja toisin ystäväasiakas on uskaltanut yrittää rohkeammin puhua suomea. (H4.) Yksi toiminnan tavoite onkin juuri suomen kielen harjoittelu yhdessä. Eri kulttuureista tulevien ihmisten keskinäiseen ymmärtämiseen liittyy paljon erilaisia asioita yhteisen kielen lisäksi. Väärinkäsityksiä voi tulla helposti, koska kokemusmaailma, maailmankuva ja sanojen merkitykset ovat erilaisia eri kulttuureissa (Räty 2002, 66–67). Vapaaehtoistyössä on tärkeää ymmärtää nämä kulttuuriset erot viestinnässä ja pyrkiä mahdollisimman yksinkertaiseen ja selkeään viestintään ystäväasiakkaan kanssa.

Yksi haastateltava kertoi, että ystäväasiakas ei oma-aloitteisesti kysy tapaamista ja tapaamisten ehdottaminen on yleensä vapaaehtoisena vastuulla. Suomalaisessa ystävyysuhteessa yleensä molemmat osapuolet voivat laittaa viestiä ja kysyä tapaamista, mutta ehkä vapaaehtoistyössä asetelma on niin erilainen ja myös kulttuurierot tai kommunikaatio-ongelmat voivat olla syynä tähän, ettei ystäväasiakas välttämättä pyydä tapaamista. (H4.) Onkin tärkeää, että tapaamisella voidaan sopia ja laittaa kalenteriin ylös seuraava tapaaminen jo tai vapaaehtoinen lähestyy matalalla kynnyksellä ja ehdottaa itse tapaamisaikoja ystäväasiakkaalle.

Aika-käsitys liittyy vahvasti kulttuurisiin eroihin, joka näkyy myös vapaaehtoistyössä. Ystäväasiakas voi tulla myöhässä tapaamisille, tapaaminen voidaan perua viimetinkaan tai ei peruta ollenkaan. Ystäväasiakas voi olettaa tapaamisen kestävän monta tuntia, jos tapaamisen kestosta ei olla sovittu tarkkaan etukäteen. (H2 & H3.) Tässä auttaa selkeä viestintä ja on myös hyvä esimerkiksi tapaamispäivän aamulla vielä muistuttaa asiakasta tapaamisesta ja varmistaa, että eihän ole tullut mitään estettä tapaamiselle.

7.2 Vapaaehtoistyön kehittäminen

Koska opinnäytetyön tavoite oli kehittää SPR:n monikulttuurista ystävätoimintaa, yksi tärkeä teema haastatteluissa oli juuri toiminnan kehittäminen ja vapaaehtoisten haastateltavien omat näkemykset kehittämistarpeista. Yksi haastatteluista nousut kehittämis ehdotus koski SPR:n koulutusta eli Ystävätoiminnan peruskurssia, jonka vapaaehtoiset käyvät ennen toiminnan aloitusta. Haastateltava toivoi kurssille enemmän informaatiota eri tahoista ja toimijoista, joiden kanssa maahanmuuttajat joutuvat asioimaan esimerkiksi Maahanmuuttovirasto. Hän toivoi asiantuntijoiden ja kokemusasiantuntijoiden vierailua osana SPR:n koulutusta ja myös konkreettista tietoa vapaaehtoisille esimerkiksi oleskelulupaprosessista. Nämä asiat olivat hänen omassa vapaaehtoistyössään keskeisiä, sillä hänen ystäväasiakkaallansa oli vaikea ja pitkä oleskelulupaprosessi ja hän kaipasi siihen paljon tukea vapaaehtoiselta. Haastateltava oli itse sosiaalialan ammattilainen ja hän osasi oman ammattinsa vuoksi auttaa ystäväasiakasta, mutta hänen mielestään tietoa näistä teemoista olisi hyvä antaa myös SPR:n koulutuksessa. Hän myös toivoi Ystävätoiminnan jatkokurssia, jonka vapaaehtoiset voisivat käydä lisätäkseen ja kehittääkseen osaamista vapaaehtoistyössä. (H1.)

Toimintaan mukaan lähtevälle ystäväasiakkaalle kuin myös vapaaehtoiselle on tärkeää selittää ja eritellä ammattilaisten ja vapaaehtoisten roolit ja tehtävät. SPR:n vapaaehtoisten tehtävä ei ole toimia sosiaalityöntekijänä eivätkä he työskentele Maahanmuuttovirastolle, joten tätä työnjakoa ja roolien erittelyä on varmasti hyvä vielä koulutuksissa tuoda esille entistä enemmän ja myös konkreettisesti toimintaan mukaan lähteville ystäväasiakkailla. Kehittämäni tukiystävätoiminnan malli ja siinä olevat teemat luovat selkeyttä myös vapaaehtoistoiminnalle ja sen sisällölle, joten sekin auttaa luomaan tiettyjä rajoja vapaaehtoisen tehtävälle ja roolille.

Kaksi haastateltavaa näki tärkeänä kehitysehdotuksena markkinoinnin lisäämisen ja erityisesti sosiaalisen median hyödyntämisen monikulttuurisen vapaaehtoistoiminnan markkinoinnissa. Sosiaalinen media tavoittaa paljon ihmisiä ja tällä tavalla voidaan lisätä tietoisuutta SPR:n toiminnasta. Haastateltavat ehdottivat myös matalan kynnyksen isoja tapahtumia, joita SPR voisi järjestää ystäväasiakkaiden ja vapaaehtoisten tapaamiseksi. Heidän mukaansa tällaiset tapahtumat, joissa olisi ruokaa, juomaa, musiikkia ja hauskoja aktiviteetteja, houkuttelisi ihmisiä tulemaan mukaan toimintaan. Näissä tapahtumissa ystäväasiakkaat ja vapaaehtoiset voivat tavata toisiaan kasvotusten ennen toimintaan sitoutumista ja se voisi madaltaa kynnystä lähteä mukaan toimintaan, kun ihmiset ovat toisilleen jo hieman tuttuja. SPR:n koordinaattorin läsnäolo myös vapaaehtoisten ja ystäväasiakkaiden tapahtumissa olisi tärkeää, jotta hän voi ohjata toimintaa ja toimia vapaaehtoisten ja ystäväasiakkaiden ns. esittelijänä toisilleen. (H2 & H3.)

7.3 Tukiystävyyden toimintamalli koulutusmateriaalina

Kehitin Suomen Punaisen Ristin Oulun osastolle ajallisesti rajatun, kymmenen kerran toimintamallin monikulttuuriseen tukiystävätoimintaan (LIITE 2 & LIITE 3). Ystäväasiakas ja vapaaehtoinen saavat keskenään sopia kuinka usein tapaavat, mutta aikataulullisesti tällaisen voisi toteuttaa 10 viikossa kertaviikkoisena tapaamisena. Yksi tapaaminen kestää noin kaksi tuntia, joten vapaaehtoinen sitoutuu vain 20 tunnin vapaaehtoistyöhön yhden ystäväasiakkaan kanssa. Rajatun keston lisäksi toimintamallissa on erilaisia ehdotuksia ja teemoja tapaamiskertojen sisällöille mitä vapaaehtoinen ja ystäväasiakas voisivat tehdä yhdessä, mm. kirjastossa käynti, suomen kielen opiskelu yhdessä sekä ulkoilu ja tutustuminen omaan asuinympäristöön. Tavoitteena on, että vapaaehtoinen tukee ystäväasiakkaan kotoutumista, itsenäisyyttä ja omatoimisuutta arjessa, joka puolestaan edistää asiakkaan hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Kehitin koulutusmateriaalin hyödyntämällä tietoa, jonka sain opinnäytetyön tiedonkeruusta eli SPR:n koulutuksista ja vapaaehtoisten haastatteluista. Yhteistyötahoni antoi myös ideoita materiaaliin, esimerkiksi kymmenen kerran kestosta. Materiaalisen tuotoksen eli koulutusmateriaalin kehittäminen pohjautui opinnäytetyöni teoreettiseen viitekehykseen eli Jämsän & Mannisen osaamisen tuotteistamisen teoriaan (2000).

KUVIO 2. MATERIAALISEN TUOTOKSEN KEHITTÄMINEN

Materiaalisina tuotoksina opinnäytetyöstäni syntyi:

1. Koulutusmateriaali toimintamallista vapaaehtoisille suomeksi ja englanniksi (LIITE 2 ja LIITE 3)
2. PowerPoint-esitys toimintamallista (LIITE 4)

Suomen Punaisen Ristin Oulun osasto voi hyödyntää tuotosta kouluttamalla uusia vapaaehtoisia monikulttuuriseen tukiyhdistävöimintaan ja tavoite on, että he saavat yhdistettyä enemmän vapaaehtoisia ja ystävääsiakkaita, jolloin toiminta kehittyy ja kasvaa. Hyvät tulokset voidaan myös jakaa eteenpäin muihinkin SPR:n piireihin valtakunnallisesti, jolloin toimintamallia voidaan hyödyntää isommassakin mittakaavassa.

8 ARVIOINTI

Koen, että tutkimusaiheeni eli vapaaehtoistoiminta maahanmuuttajien parissa oli tärkeä ja eettisesti perusteltu aihe, koska kyseisen vapaaehtoistoiminnan tavoitteena ja taustalla on kotoutumisen tukeminen, maahanmuuttajien hyvinvoinnin edistäminen ja heidän asemansa edistäminen yhteiskunnallisesti (Tuomi ym. 2009, 129). Nämä teemat ovat erityisesti sosiaalialan näkökulmasta äärimmäisen tärkeitä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon vuoksi.

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on tärkeää muistaa tutkimuksen kokonaisuus, eettiset ratkaisut ja läpinäkyvyys läpi tutkimuksen. Esittelin ja pohdin omia ratkaisuja tutkimuksen jokaisessa vaiheessa luotettavuuden vuoksi. Esitin opinnäytetyössäni muun muassa tutkimuksen kohteen ja tarkoituksen, pohdin omaa tutkijan asemaa ja roolia, omia motiiveja tutkimukselle, aineiston keruun menetelmiä ja esittelin tutkimuksen keston, aikataulun, aineiston analyysin menetelmät ja johtopäätökset lukijalle. Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden vuoksi en myöskään esitellyt haastateltaviani nimillä, vaan säilytin heidän anonymiteettinsa viittaamalla haastateltaviin ”H1, H2, H3 ja H4” -tyylisesti. (Tuomi 2009, 140–141.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden vuoksi on tärkeää, että kerroin yksityiskohtaisesti ja tarkasti tutkimuksen toteuttamisesta opinnäytetyössäni, käytetyistä tutkimustavoista ja aineiston käsittelyn eri vaiheista. Tämä lisää tutkimuksen luotettavuutta lukijalle. Pohdin avoimesti opinnäytetyössäni myös tuloksia ja niiden tulkintaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226–228.) Opin näytetyöstä syntyneitä tuloksia ja tuotoksia voidaan arvioida tulevaisuudessa kehitetyn toimintamallin tehokkuudella: lähtekö SPR:n monikulttuuriseen tukiystävöimintaan mukaan vapaaehtoisia ja saavatko he yhdistettyä entistä enemmän ystäväpareja. Tähän opinnäytetyöhön ei valitettavasti näitä tuloksia ehdi saamaan aikataulullisista haasteista, mutta se voisi olla yksi jatkotutkimusidea.

Toiminnallisen opinnäytetyön tuotteen eli opinnäytetyössäni SPR:lle kehitetyn koulutusmateriaalin laatutavoitteiden vuoksi työstin kehittämisprosessin ideointivaihetta yhteistyötahoni kanssa ja sain heiltä tärkeää tietoa kehittämistarpeesta ja toiveita uudelta toimintamallista. Sain kehittämisprosessissa myös arvokasta tietoa toiminnassa mukana olevilta vapaaehtoisilta ja tämän tiedonkeruun jälkeen pystyin paremmin kehittämään toimintaan koulutusmateriaalin. Vapaaehtoisten li-

säksi keräsin tietoa SPR:n monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilöltä, monikulttuurisen ystävöitymisen koordinaattorilta ja SPR:n koulutuksista, joihin osallistuin. Nämä kehittämisprosessin tiedonkeruun vaiheet ohjasivat tuotteen luonnosteluvaihetta. (Jämsä & Manninen 2000, 43.)

Tuotteen viimeistelyyn yleensä kuuluu koekäyttövaihe, jolloin kehitettyä tuotetta testataan asiakasryhmällä ennen tuotteen lopullisia viimeistelyjä ja valmistumista. Opinnäytetyön rajallisuuden vuoksi tämä vaihe ei toteutunut, vaan lähetin kehittämäni koulutusmateriaalin yhteistyötaholleni ja pyysin siitä palautteen. Muokkasin materiaalia vielä hieman palautteen mukaisesti ja annoin yhteistyötaholleni myös oikeuden muokata koulutusmateriaalia tarvittaessa. (Jämsä & Manninen 2000, 81.) SPR:n monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilön mukaan tukiystävöitymisen mallia pilotoidaan talven 2022–2023 aikana viidellä englanninkielisellä ja viidellä suomenkielisellä vapaaehtoisella ja ystäväasiakkaalla ja muokataan tarvittaessa palautteen perusteella ennen mallin vientiä eteenpäin avoimeksi kaikille vapaaehtoisille ja ystäväasiakkaille.

Toiminnallisen opinnäytetyön kehittämisprosessissa on tärkeää kartoittaa erilaiset riskitekijät. Riskit voivat johtaa esimerkiksi epäonnistuneeseen lopputulokseen. (Kettunen 2009, 75.) Pohdin kehittämisprosessin alussa erilaisia riskitekijöitä, jotka voivat olla relevantteja opinnäytetyössäni. Opinnäytetyön tavoitteena oli, että kehittämällä monikulttuurista ystävöitymistä mukaan saataisiin enemmän vapaaehtoisia ja näin Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen ystävöitymisen koordinaattori voisi yhdistää enemmän ystäväpareja eli vapaaehtoisia ja maahanmuuttajia. Keskeinen riskitekijä tässä on, että vapaaehtoisia ei saadakaan mukaan enempää. Käsittelin kappaleessa kolme vapaaehtoisten motivaatiota ja erilaisia motiiveja, miksi he lähtevät mukaan toimintaan. Yksi osa on ympäristö ja siihen liittyvä yhteiskunnallinen tai globaali tilanne. Nyt Ukrainan sodan myötä mukaan on saatu paljon uusia vapaaehtoisia, mutta riskitekijänä voi silti olla, että mukaan ei lähtisikään lisää vapaaehtoisia, jos esimerkiksi globaali epävarma tilanne rauhoittuu. Näin kävi esimerkiksi 2015 pakolaisaallon jälkeen: ensin mukaan tuli paljon uusia vapaaehtoisia, mutta tilanteen rauhoituessa vapaaehtoisia ei enää tullutkaan niin paljoa mukaan toimintaan. Tätä riskitekijää voidaan hallita muun muassa kehittämällä toimintaa, vapaaehtoistoiminnan markkinoinnin lisäämisellä ja kampanjoinnilla.

Toisena riskitekijänä näyttäytyy koronaviruspandemia ja sen tuoma epävarmuus. Jos koronatilanne pahenee, niin kasvotusten tehtävää vapaaehtoistoimintaa voi joutua supistamaan. Onneksi näyttäytyisi nyt kahden koronavuoden jälkeen, että se on hiipumassa ja rokotusten ja erilaisten suojauskeinojen myötä kasvotusten tehtävää työtä voidaan toteuttaa melko normaalisti jo. Jos tilanne

pahenisi, ystävätoimintaa voisi jatkaa esimerkiksi etäyhteyksin väliaikaisesti. Tämä helpottaisi myös kauempana asuvien vapaaehtoisten tai maahanmuuttajien osallistumasta toimintaan, kun siihen voi osallistua esimerkiksi Teams-yhteydellä.

Opinnäytetyötä tehdessä oman oppimisen arviointi on tärkeä osa tutkijan reflektiota. Koen, että olen oppinut paljon yhteistyötahostani eli Suomen Punaisesta Rististä, vaikka olinkin jo ennen opinnäytetyöhön ryhtymistä toiminut heillä vapaaehtoisena läksykerho-ohjaajana ja käynyt SPR:n erilaisia koulutuksia lisätäkseen omaa osaamista. Opin paljon muun muassa SPR:n monikulttuurisen toiminnan tavoitteista ja vapaaehtoistoiminnan tavoitteellisuudesta. Kaksisuuntainen kotoutuminen sekä maahanmuuttajien osallisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen ovat keskiössä SPR:n monikulttuurisessa toiminnassa.

Sosiaalialan kompetensseista opin eniten sosiaalialan eettisestä osaamisesta, kriittisestä ja osallistavasta yhteiskuntaosaamisesta sekä tutkimuksellisesta kehittämisosaamisesta. SPR:n monikulttuurisen toiminnan tavoitteet ja opinnäytetyön aiheenvalinta tukevat tasa-arvoisuuden ja oikeudenmukaisuuden arvoja sosiaalialan eettisen osaamisen mukaisesti. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus lisää myös eettistä, ammatillista osaamista. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen kehittyi opinnäytetyötä tekemällä. Kehittämäni tukiystävätoimintamallin mukaan maahanmuuttajien osallisuutta ja hyvinvointia tuetaan ja edistetään ja syrjäytymistä ehkäistään vapaaehtoistoiminnan kautta. SPR tekee myös järjestönä paljon vaikuttamistyötä, joka tutkin opinnäytetyötäni varten. Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen lisääntyi tutkimusprosessin kautta. Tein toiminnallisen opinnäytetyön, jossa kehitin uudenlaisen toimintamallin vapaaehtoistyöhön. Käytin kehittämisprosessissa hyväksi Jämsän & Mannisen osaamisen tuotteistamisen teoriaa sosiaali- ja terveysalalla. Opin siis paljon kehittämistyöstä ja -prosessista opinnäytetyötä tehdessä. (Arene ry 2017.)

9 POHDINTA

Tein opinnäytetyön SPR:lle monikulttuuriseen toimintaan, koska tulevana sosiaalialan ammattilaisena minua kiinnostaa erityisesti monikulttuurisuustyö maahanmuuttajien parissa. Sain opinnoisani harjoittelujen ja nyt opinnäytetyön kautta paljon tietoa eri toimijoista monikulttuurisuustyön alalla Oulussa. Pidän SPR:n työtä erityisen tärkeänä maahanmuuttajille ja koen, että järjestöjen työpanos on tärkeässä roolissa maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvinvoinnin tukemisessa.

Aloitin opinnäytetyön prosessin tammikuussa 2022 opinnäytetyön suunnittelun kurssilla. Tammikuussa 2022 sain yhteistyötahoksi SPR:n Oulun osaston ja aloimme yhdessä suunnitella opinnäytetyön aihetta, tarkoitusta ja tavoitteita. Opinnäytetyön tekeminen kesti kokonaisuudessaan noin 11 kuukautta, vaikka alun perin suunnittelinkin tekeväni opinnäytetyön nopeammalla aikataululla noin puolessa vuodessa. Aikataulua hidasti työllistyminen, mutta prosessi eteni koko ajan omaa vauhtiin. Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen oli uuden oppimista ja se erosi paljon esimerkiksi yliopistolla aiemmin tekemästäni pro gradu -tutkielmasta paljonkin. Koen, että toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen ja kehittämistyö olivat haastavia, mutta loppujen lopuksi tämä prosessi on kehittänyt omaa ammatillista osaamista. Koska opinnäytetyössäni oli paljon työtä, jälkikäteen ajateltuna olisi ollut hyvä tehdä se kahden tai kolmen hengen ryhmässä. Työmäärä oli iso yksin tehtäväksi.

Yhteistyötahon eli SPR:n Oulun osaston monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilön ja monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattorin kanssa tehty yhteistyö oli tiivistä ja välitöntä. Meillä oli yhteinen Whatsapp-ryhmä ja pidimme tiiviisti yhteyttä koko prosessin ajan. Koen, että sain riittävästi ohjausta, tukea ja neuvontaa yhteistyötaholtani tutkimusprosessin aikana. Sain yhteistyötaholtani paljon positiivista palautetta tekemästäni tukiystävätoiminnan mallista. Heidän mielestään kehittämäni malli oli hyvin onnistunut ja tarkoituksenmukainen toiminnan kehittämiseksi.

Yhteistyötahon mukaan he aikovat pilotoida mallia talven 2022–2023 aikana viidellä englanninkielisellä ja viidellä suomenkielisellä vapaaehtoisella ja ystävääsiakkaalla eli yhteensä kymmenellä ystäväparilla. Pilotista saadun palautteen pohjalta he voivat muokata mallia tarvittaessa ennen kuin tarjoavat toimintamallia muillekin vapaaehtoisille. Yhteistyösopimuksen mukaisesti luovutan SPR:lle oikeudet muokata toimintamallia, jotta he voivat testauksen eli pilottikokeilun jälkeen tarvit-

taessa kehittää sitä vielä eteenpäin. Koska opinnäytetyön aika on rajallinen, tämä pilottikokeilu-
vaihe ei valitettavasti kerkeä opinnäytetyöhön, mutta se toimii jatkotutkimusideana. Kehittämäni
toimintamallia voisi jatkossa tutkia miten vapaaehtoiset ja ystävääsiakkaat kokevat sen ja onko
malli toimiva kokonaisuus tukiystävätoiminnalle.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Arene ry 2017. Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa. Hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäjä elämäнкаaren eri vaiheissa. Raportti sosiaalialan selvityksestä. Ammattikorkeakoulujen rehtori-neuvosto Arene ry 2017.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Junttila, Niina 2016. Yksinäisyyden ulottuvuudet. Teoksessa Yksinäisten Suomi (toim. Saari, Juho) Helsinki: Gaudeamus, 52–69.

Jämsä, Kaisa & Manninen, Elsa 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kettunen, Sami 2009. Onnistu projektissa. Helsinki: WSOYpro.

Rasilainen, Lilli 2016. Kotoutuminen kuntoon! Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry.

Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turtiainen, Kati 2013. Maahanmuuttajien vastaanotto ja kotouttaminen kunnissa. Teoksessa Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö (toim. Korhonen, Vesa & Puukari, Sauli) Jyväskylä: PS-kustannus, 191–205.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Willberg, Elina 2015. Vapaaehtoistoiminnasta iloa monille: Hyvinvointia tukevan vapaaehtoistyön vastuut ja käytännöt. Sitran selvityksiä 93. Sitra.

Yeung, Anne Birgitta 2005. Tutkimustyökaluja vapaaehtoistyön mysteeriin. Teoksessa Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus (toim. Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta) Tampere: Vastapaino, 83–103.

Yeung, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoistoiminnan timantti. Miten mallintaa motivaatiota? Teoksessa Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus (toim. Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta) Tampere: Vastapaino, 104-125.

Elektroniset lähteet

Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386. Hakupäivä 23.9.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Maahanmuuttovirasto. Maahanmuuton tilastot 2021. Ennätysmäärä haki oleskelulupaa työn perusteella. 26.1.2022. Hakupäivä 18.5.2022. <https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2021-ennatys-maara-haki-oleskelulupaa-tyon-perusteella>

RedNet. Monikulttuurinen ystävätoiminta. Hakupäivä 3.1.2022. <https://rednet.punainenristi.fi/node/6584>

Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Kansainvälinen suojele. 15.9.2022. Hakupäivä 20.9.2022. <https://tilastot.migri.fi/index.html#decisions?start=620>

Oulun kaupunki. Maahanmuuttajapalvelut. Hakupäivä 2.6.2022. <https://www.ouka.fi/oulu/sosiaali-ja-perhepalvelut/maahanmuuttajatyo-ja-kotouttaminen>

RedNet. Oulun osasto: Toiminnan esittely. Hakupäivä 13.4.2022. <https://rednet.punainenristi.fi/node/6474>

Sote-uudistus. Hyvinvointialueet. Hakupäivä 23.9.2022. <https://soteuudistus.fi/hyvinvointialueet>

Suomen Punainen Risti. Tilastokirja vuodelta 2021. 16.5.2022. Hakupäivä 23.9.2022. <https://rednet.punainenristi.fi/system/files/page/Lopullinen%20Tilastokirja%202021%20VALTUUSTO.pdf>

Tilastokeskus 2022. Ulkomaalaistaustaiset. Hakupäivä 18.5.2022. <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset.html>

Haastattelut

Visuri, Sanna, 1/2022. Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilö. Puhelinkeskustelu 19.1.2022.

Visuri, Sanna, 3/2022. Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilö. Keskustelu 26.3.2022.

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoinen 1. Haastattelu. 6.7.2022

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoinen 2. Haastattelu. 10.7.2022

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoinen 3. Haastattelu. 10.7.2022

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoinen 4. Haastattelu. 15.7.2022

Koulutukset

SPR: Ystävätoiminnan peruskurssi 2.2.2022

SPR / NOY: Tukikummi-koulutus 10.2.2022

SPR: Asumisavun info 9.3.2022

SPR: Kotoutumisen tukena -koulutus 26.3.2022

LIITTEET

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

LIITE 1

1. Tausta
  - Kuinka kauan olet toiminut SPR:llä vapaaehtoisena
  - Mitä SPR:n koulutuksia kävit ennen vapaaehtoistyön aloittamista

2. Vapaaehtoistyön motiivit
  - Miksi aloitit SPR:n vapaaehtoistyön
  - Millainen on sinun oma kokemuksesi vapaaehtoistyöstä maahanmuuttajien kanssa
  - Mitkä ovat vapaaehtoistyön mahdollisuudet ja hyvät puolet mielestäsi
  - Motivaatio toimia vapaaehtoisena: mitä olet oppinut vapaaehtoistyössä, mitä vapaaehtoistyö on antanut sinulle

3. Vapaaehtoistyön haasteet ja kehitysideat
  - Millaisia haasteita vapaaehtoistyössä on mielestäsi
  - Millaisia kehitysideoita sinulla on itse vapaaehtoistyöhön tai SPR:lle
  - Millaisiin kulttuurieroihin tai erilaisiin näkemyksiin tai tapoihin olet törmännyt vapaaehtoistyössä
  - Miten monikulttuurista ystävöimintää voisi parantaa, kehittää tai edistää mielestäsi

4. Ystävääsiakkaan kanssa toiminta
  - Kuinka usein tapaat ystävääsiakasta
  - Mitä teette yhdessä ystävääsiakkaan kanssa
  - Miten tapaamisenne toteutuvat ystävääsiakkaan kanssa (kasvotusten, puhelut, viestit tms.)

5. SRP:n tuki
  - Millaista tukea olet saanut SPR:ltä, mitä toivoisit vielä SPR:ltä
  - Miten koit koulutuksen (sisältö, laajuus, kouluttaja?)
  - Miten olet kokenut ystävöiminnan koordinaattorin tuen
  - Millaista vapaaehtoisten vertaistukea olet saanut tai mitä on tarjottu SPR:ltä
  - Millaisia kehitysideoita sinulla on SPR:lle esim. koulutuksista, vapaaehtoistyön markkinoinnista tms.

Vapaaehtoiseksi Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuuriseen tukiystävätoimintaan

Suomen Punaisen Ristin monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoisena voit aloittaa tukiystävänä toimimisen maahanmuuttajataustaiselle aikuiselle tai vaikkapa kokonaiselle perheelle. Tukiystävänä toimimisessa tapaat maahanmuuttajataustaista ystävääsi kymmenen kerran ajan, esimerkiksi kerran viikossa. Näin tukiystävyys kestäisi 10 viikon ajan. Voitte sopia myös ystävän kanssa oman aikataulun vapaaehtoistyölle. Päättätte siis itse, tapaatteko kerran viikossa tai esimerkiksi kahden viikon välein. Yhdelle tapaamiselle on hyvä varata aikaa noin kaksi tuntia. Tukiystävänä toimiminen on lyhytaikaista toimintaa, johon vapaaehtoisena sitoudut vain 10 kerraksi. Tietenkin vapaaehtoisuus tarkoittaa sitä, että jos elämässä tulee jokin yllättävä asia eteen etkä ehdi jatkaa vapaaehtoistyötä, sen voi lopettaa myös kesken. Tavoite tukiystävyydellä on, että kymmenen kerran tapaamisen jälkeen maahanmuuttajataustainen ystäväsikin olisi tutustunut enemmän omaan asuinalueeseen Ouluun ja saanut hyödyllisiä vinkkejä sinulta jokapäiväiseen arkielämään, esim. kirjastoista, ulkoilumahdollisuuksista, kirpputoreista ja niin edelleen.

Tukiystävänä tuet maahanmuuttajan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja tutustumista myös omaan asuinalueeseen, Ouluun. Koronapandemia on lisännyt ihmisten yksinäisyyttä, joten tukiystävyydellä pyritään poistamaan ja ehkäisemään yksinäisyyttä. Tukiystävyydellä tuetaan myös kaksikaksisuuntaista kotoutumista: tukiystävä ja maahanmuuttaja molemmat saavat arvokasta tietoa erilaisista kulttuureista. Suomen kielen harjoittelu on tärkeä osa tukiystävyyttä. Monet maahanmuuttajat, jotka ovat SPR:n tukiystävätoiminnassa mukana, voivat osata vasta suomen kielen alkeita, joten sen oppimista voi tukea tukiystävänä. Kommunikointia edistää esimerkiksi selkokielen käyttäminen, selkeä ja hidas puhetyyli ja tarvittaessa voitte käyttää myös puhelimen kautta erilaisia käännös/tulkaussivustoja netistä. On myös hyvä varmistaa ystävältä, että onhan hän ymmärtänyt jonkin asian ja tarvittaessa yrittää selittää asia käyttämällä vielä yksinkertaisempaa ilmaisuja. Kehonkielet ja -ilmaisut ovat yksi kommunikoinnin väline myös ihan alussa, kun yhteistä kieltä ei välttämättä ole. Yhdessä tekeminen ja kielen harjoittelu ovat kuitenkin pääosassa vapaaehtoistoiminnassa.

Tukiystäväksi pääset käymällä SPR:n Ystävätoiminnan peruskurssin ja ottamalla yhteyttä monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattoriin. SPR:n monikulttuurisen toiminnan koulutuksista saat lisätietoa monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilöltä.

Monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattori mokuystavat@oulunosasto.fi

Oulun osaston monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilö Sanna Visuri monikulttuurisuus@oulunosasto.fi

Tukiystävyyden kymmenen kerran toimintamalli on jaettu viiteen eri teemaan, jossa jokaisessa teemassa on kaksi eri tapaamista ystävän kanssa. Tapaamiskertojen teemat ja aiheet ovat ehdotuksia yhteiselle tekemiselle, voitte toki itse päättää omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti mitä haluatte tehdä. Jos ystävällä on lapsia ja hän haluaa ottaa lapset mukaan tapaamisille, niitä voi muokata lapsille mielekkäiksi. Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurisessa toiminnassa on myös paljon erilaisia ryhmiä, tapahtumia ja aktiviteetteja, joihin voitte osallistua maahanmuuttajaystävän kanssa, esimerkiksi kielikahvila ja kansainvälinen klubi. Tarkoitus on, että yhdessä tekeminen olisi ilmaista tai mahdollisimman halpaa. Tapaamisten aktiviteettien mahdollisista kustannuksista voitte sopia yhdessä ystävän kanssa.

Tukiystävyyden kymmenen kerran toimintamalli:

1. TUTUSTUMINEN

- ➔ Monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattori välittää sinulle maahanmuuttajaystäväsi yhteystiedot, jonka kanssa voit sopia yhdessä ensitapaamisen. Jos ystäväsi on vielä Oulun kaupungin maahanmuuttajapalvelujen asiakkaana, ensimmäinen tapaaminen voidaan järjestää heidän toimistollaan, jolloin maahanmuuttajapalvelujen työntekijä ottaa sinuun yhteyttä tapaamisen sopimiseksi. Ensimmäinen kahdenkeskinen tapaaminen voi olla esimerkiksi ulkona kävelyn merkeissä tai vaikkapa kahvilassa. Ensitapaamisella tutustutaan toisiin, voidaan miettiä yhdessä tukiystävyyden tavoitteita ja mielenkiinnon kohteita; mitä asioita ystävä haluaa esimerkiksi tehdä yhdessä, kuinka usein tapaatte ym.
- ➔ Toinen tapaaminen on hyvä sopia ensimmäisen tapaamisen yhteydessä, voitte yhdessä päättää mitä haluatte tehdä yhdessä: esimerkiksi voitte käydä ystävän oman asuinalueen lähellä kävelyllä. Toisella tapaamisella voi jatkaa tutustumista, voitte harjoitella suomen kieltä ja keskustella esimerkiksi harrastuksista, mielenkiinnon kohteista tai perheestä.

2. SUOMEN KIELEN HARJOITTELEMINEN

- Suomen kieltä voi harjoitella yhdessä esimerkiksi kirjastossa käymällä. Tapaamisella voitte käydä yhdessä ystävän oman asuinalueen lähikirjastossa. Suomen kielen opiskelun kannalta kirjastosta löytyy paljon hyviä oppikirjoja ja vinkkejä opiskeluun. Helppoa alkeissuomea voi harjoitella myös lastenkirjoista.
- Toinen tapaaminen voi olla kaupungin pääkirjastolla, jossa on saatavilla laajasti monen eri kielen kirjallisuutta. Kirjastoista on saatavilla lainaan myös esimerkiksi pelejä ja urheiluvälineitä, nämä kannattaa tarkistaa Oulun kaupungin kirjaston nettisivuilta, myöskin tulostaminen ja kopiointi onnistuu kirjastoissa pientä maksua vastaan. Kirjastoissa on siis erilaisia palveluita kirjojen lainaamisen lisäksi, näistä kannattaa kertoa maahanmuuttajaystävälle. Kaijonharjun kirjastossa voi esimerkiksi käyttää ompelukonetta ja saumuria. (www.ouka.fi/oulu/kirjasto)

3. OMA ASUINALUE TUTUKSI

- Tutkkaa ystävän kanssa hänen oman asuinalueensa palveluita, löytyykö läheltä esimerkiksi kiva lasten leikkipuisto, kahvila tai kirpputori?
- Toisella kerralla voitte tutustua Oulun keskustan palveluihin, riippuen tietenkin teidän molempien mielenkiinnon kohteista, haluatteko ulkoilla enemmän, käydä ostoksilla, kahvilassa tai vaikkapa istuskelemassa puistossa piknikillä. Keskustan alueelta löytyy muutamia kirpputoreja ostoksia varten ja piknikillä voi käydä esimerkiksi Ainolan puistossa.

4. TUTUSTUMINEN KULTTUURIIN

- Oulun alueella on useita museoita ja muita kulttuurikohteita, jotka voivat olla kiinnostavia kohteita käydä yhdessä katsomassa maahanmuuttajaystävän kanssa. Keskustan lähellä on esimerkiksi Oulun taidemuseo, Pohjois-Pohjanmaan museo ja Tiedekeskus Tietomaa. Jos teillä on auto käytettävissä, voitte käydä myös Turkansaaren ulkoilmamuseossa tai Kierikkikeskuksessa. Näissä museo- ja kulttuurikohteissa vierailu on ilmaista Kaiku-kortilla. Kaiku-kortin voi saada Oulun hyvinvointipalveluiden asiakkaana, esimerkiksi omalta sosiaalityöntekijältä. Voit ohjeistaa ystävääsi pyytämään Kaiku-kortin hänen sosiaalityöntekijältänsä. (www.ouka.fi/oulu/kulttuuri-ja-kirjastot/kai-kukortti)
- Voitte tutustua yhdessä sesonkiaikaiseen kulttuuritapahtumaan. Oulussa järjestettävät tapahtumat löytyvät kootusti Munoulu:n nettisivuilta (www.munoulu.fi/tapahtumat). SPR:n omia tapahtumista tai kerhoista saat lisätietoa monikulttuurisen toiminnan yhdyshenkilöltä.

5. VIERAILU KOTONA

- Kulttuureihin liittyy todella vahvasti ruokakulttuuri, jonka vuoksi voitte ystävän kanssa laittaa yhdessä ruokaa tai leipoa jommankumman kotona. Voitte sopia yhdessä kumman luona tapaatte, etsiä jonkin reseptin ennakkoon ja jakaa ostokustannukset esimerkiksi puoliksi. Voitte laittaa ystävän oman kulttuurin ruokaa tai suomalaista ruokaa, ihan miten itse haluatte.
- Maahanmuuttajilla ei välttämättä ole paljoa suomalaisia ystäviä, jonka vuoksi he eivät välttämättä ole koskaan aiemmin käyneet suomalaisessa kodissa ystävän luona. Jos siis haluat, voit kutsua ystävän käymään sinun luonasi. Kymmenen kerran vapaaehtoistyön päätteeksi voitte yhdessä kahvitella ja vaihtaa ajatuksia, miten tukiystävyyden menit ja mitä se antoi teille molemmalle.

Multicultural mentoring with Finnish Red Cross

As a volunteer with Finnish Red Cross multicultural activities, you can start mentoring a person, who have moved to Finland from some another country. As a mentor volunteer you will meet your immigrant friend ten times, for example once a week. Scheduled volunteer work would last 10 weeks. You can also arrange with your friend a schedule that works for both of you, if you meet once a week or once every two weeks. It's good to reserve about two hours for each visit. Mentor volunteering is a short time volunteer activity, where you would only have 10 meetings with your friend. If you have some unexpected situation in your life and you need to stop volunteering all of the sudden, that is okay too, you'll just need to inform your friend and Finnish Red Cross too. The goal for mentoring an immigrant friend, is that she/he will know Oulu more and get some good tips for her/his every day life, for example about libraries, services, outdoor/indoor activities etc around Oulu.

As a mentor, you would support the social integration to Finnish society and also to his/her own neighborhood. Covid pandemic has affected a lot on people's loneliness, so mentoring will also help gaining social contacts and interacting again after so long time of isolation and avoiding social connections. With mentoring an immigrant, you will both gain knowledge about each other's cultures, so you can also learn from each other. Practicing Finnish language is one important aspect of mentoring. Many immigrants, who are participating in Finnish Red Cross mentoring, can only know some basic Finnish for beginners, so it is something you can do together in your volunteering activities. You can use basic beginners' level Finnish words and phrases, speak slowly and also use some language translator apps or websites from phone if needed to help the communication. If you don't have a common language in the beginning, it's important to try to communicate through body language and expressions. The main goal is to do things together and slowly practice the language.

You can become a mentor volunteer by contacting the Finnish Red cross multicultural activity contact person or the coordinator for multicultural friendship program and also attending the course for it. You will get more information about the courses from the contact person or the coordinator:

Multicultural activity contact person Sanna Visuri: monikulttuurisuus@oulunosasto.fi

Multicultural friendship program coordinator: mokuystavat@oulunosasto.fi

Mentor volunteering program's ten meetings are divided in five different themes. Each theme has two meetings with your friend. The themes and topics for the meetings are just suggestions and you can also decide yourself with your friend what activities you both want to do together, for example if your friend has some ideas or interests. Also if your friend has children and she/he wants to bring the children along, you can modify the activities suitable for children. There are also plenty of different activities, groups and events within Finnish Red Cross, so if you like, you can participate those as well with your friend (for example the language café or the international club). Volunteering shouldn't cost you anything, so it is recommended that the activities/meetings with your friend would be free or at least affordable for both of you. You can plan and decide together with your friend about the activities and their possible costs.

Mentor volunteering for immigrants: activity themes

1. Getting to know each other

- ➔ The coordinator of the multicultural friendship program will give you the contacts of your friend and you can contact her/him and plan your first meeting. For the first time, it can be a walk outside together or meeting in a café. The goal is that you would get to know each other and you can plan the volunteering program together: how often you meet (is it once a week?), what activities you'd like to do together and overall discuss about the volunteering program.
- ➔ The second meeting is good to be scheduled in the first meeting and you can also decide the activity together, what you'll do in the second meeting. You can take a walk around your friend's neighborhood, you can continue getting to know each other, practice Finnish language together and discuss for example about your interests, hobbies or family.

2. Practicing the Finnish language

- ➔ You can practice Finnish language together by visiting the library. You can visit your friend's neighborhood's closest library together. There are plenty of good school books about Finnish language and also tips for studying language. Also in the beginning of learning new language, it is good to read basic words and sentences from children's books.
- ➔ Another library meeting can be taken place in the main library in city center, there are plenty of books in variety of languages. From libraries, you can loan boardgames or sports equipment. Printing and copying is available in the library with a small fee. In Kaijonharju library you can also find a sewing machine. It's good to go through the different services of libraries with your friend and guide her/him in those if needed. The

services of libraries can be checked beforehand from their website. (www.ouka.fi/oulu/kirjasto)

3. Getting to know your neighborhood

- ➔ Explore your friend's neighborhood together, is there a nice children's playground, a café or maybe a flea market close by? What type of services she/he has in the neighborhood?
- ➔ After getting to know the closest services in their neighborhood, you can get to know the services in city center together according to your own interests; do you want to do outdoor activities more, do you want to go shopping, go to a café or maybe a picnic in a park? There are some flea markets around city center area and for example Ainola park is really nice for picnics and also for children.

4. Exploring the culture

- ➔ There are several museums and other cultural sites in Oulu that can be interesting to visit together with your friend and explore more Finnish history and culture. Around city center area there are Oulu Museum of Art, Northern Ostrobothnia Museum and the Science Center Tietomaa. If you have a car, you can also visit the Kierikki Stone Age center or Turkansaari Open Air Museum. These museums are free of charge with Kaiku -card. This Kaiku -card can be given to you by your social worker, for example from social and health services. If your friend has a social worker (for example from immigrant services), you can guide her/him to ask for the Kaiku -card from their social worker. (www.ouka.fi/oulu/kulttuuri-ja-kirjastot/kaikukortti)
- ➔ You can get to know the seasonal cultural events and activities that are organized in Oulu. The events can be found from Munoulu website where they gather all kinds of activities and events from different places (www.munoulu.fi/tapahtumat). If you're interested participating in the clubs, events and activities organized by Finnish Red Cross, you can get more information about those from the multicultural activity contact person Sanna Visuri

5. Visiting each other's homes

- ➔ Food is a significant part of anyone's culture, so it is an easy and fun way to getting to explore each other's cultures. You can cook or bake together in his/her home or your home. It is good to plan the activity beforehand by searching a receipt and dividing the expenses.
- ➔ If you already visited your friend's home, you can invite her/him to your home vice versa. During the last meeting, you can talk about the overall experience of this volunteering program how it all went and what did you learn / gain from each other.

Monikulttuurinen tukiystävätoiminta

Suomen Punaisen Ristin Oulun osaston monikulttuurinen toiminta

Miksi? - tukiystävätoimintaan mukaan

- Tuet maahanmuuttajan kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan ja tutustumista oman asuinalueeseen ja sen palveluihin
- Tukiystävyydellä voidaan poistaa koronapandemian seurauksena tullutta yksinäisyyttä
- Kaksisuuntainen kotoutuminen → voitte molemmat tutustua ja saada uutta tietoa toistenne kulttuureista

Mitä? – tukiystävyyden toimintamalli

- 10 kerran toimintamalli: sitoudut vapaaehtoistyöhön vain kymmeneksi kerraksi
- 10 kertaa jaettu viiteen eri teemaan: jokaiselle tapaamiselle on oma aihe/teema
- Tapaaminen ystävän kanssa 2 tuntia/ kerta (kerran viikossa – kerran kahdessa viikossa)
- SPR:n koordinaattorin tuki vapaaehtoistyöhön ja vapaaehtoisten vertaistuki

1. Tutustuminen

- Saat monikulttuurisen ystävätoiminnan koordinaattorilta ystäväsi yhteystiedot ja voitte sopia ensimmäisestä tapaamisesta, esimerkiksi kävely ulkona tai tapaaminen kahvilassa
- Tukiystävyyden tavoitteet: mielenkiinnon kohteet, mitä odotuksia ja ideoita on tukiystävyydelle, kuinka usein tapaatte?
- Toisella tapaamisella voitte jatkaa tutustumista esimerkiksi ulkoilun merkeissä, harjoitella suomen kieltä yhdessä, jutella esim. perheestä tai harrastuksista

2. Suomen kielen harjoittelemisen

- Tutustukaa yhdessä ystäväsi asuinalueen lähikirjastoon
- Suomen kielen oppikirjat
- Helppoa alkeissuomea lastenkirjoista
- Kirjaston muut palvelut?
- Toisella kerralla voitte käydä Oulun kaupungin pääkirjastossa / Pekurin kirjastossa
- Monen eri kielen kirjallisuutta
- Suomen kielen harjoittelua
- Kirjaston muut palvelut?

3. Oma asuinalue tutuksi

- Tutustukaa ystäväsi oman asuinalueen palveluihin:
- Ulkoilumahdollisuudet / lasten leikkipuisto perheellisille?
- Ostosmahdollisuudet: kirpputoreja lähellä?
- Muut alueen palvelut?
- Toisella kerralla voitte tutustua keskustan palveluihin samalla tavalla kuin oman asuinalueen palveluihin

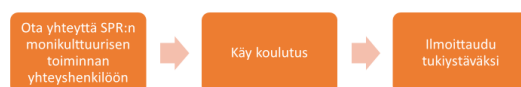
4. Tutustuminen kulttuuriin

- Käykää tutustumassa yhdessä museoon tai muuhun kulttuurikohteeseen, Oulun keskustan läheisyydessä esim. Oulun taidemuseo, Pohjois-Pohjanmaan museo tai Tietomaa → Kaiku-kortilla ilmaista, Kaiku-kortin voi saada esim. sosiaalityöntekijältä / Oulun kaupungin hyvinvointipalveluiden asiakas
- Toisella kerralla voitte tutustua sesonkiaikaiseen tapahtumaan Oulussa, MunOulu-nettisivuilta löytää kootusti Oulussa olevat tapahtumat (www.munoulu.fi/tapahtumat)

5. Vierailu kotona

- Kokatkaa tai leipokaa yhdessä jommankumman kotona. Ruokakulttuuri on tärkeä osa kulttuuria ja näin voitte tutustua toistenne kulttuureihin. Etsikää resepti etukäteen ja jakakaa ruokakustannukset.
- Jos kokkasitte/ tapasitte jo ystäväsi kotona, voit vastavuoroisesti kutsua hänet kylään sinun luoksesi. Tämä on viimeinen kerta vapaaehtoistyölle, niin voitte käydä läpi tätä kymmenen kerran ohjelmaa, mitä uutta opitte, oliko ohjelma hyödyllinen?

Miten mukaan?

Olen Oulun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija ja teen toiminnallista opinnäytetyötä Suomen Punaisen Ristin Oulun osastolle. Kehitän opinnäytetyössäni SPR:lle uudenlaisen toimintamallin monikulttuurisen ystävätoiminnan rinnalle, tukiystävätoiminnan. Tavoite on luoda SPR:lle tukiystävätoimintaan malli, jota he voivat hyödyntää kouluttaessaan uusia monikulttuurisuustoiminnan vapaaehtoisia.

Osana kehittämistyön tiedonkeruuta haastattelen SPR:n monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoisia heidän kokemuksistaan vapaaehtoistyöstä. Haastattelu toteutetaan teemahaastatteluna, johon on hyvä varata noin 30–60 minuuttia aikaa ja haastattelu järjestetään etäyhteydellä.

Käsittelen aineistoa opinnäytetyössäni täysin luottamuksellisesti ja anonyymisti eli kenenkään henkilötietoja ei esitetä opinnäytetyössä.

Osallistun haastateltavaksi opinnäytetyöhön,

Haastateltavan allekirjoitus

Kiitos,

Armi Honkanen